

NJOFTIM STATISTIKOR

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE¹

Përmbajtja

Pozicioni investimeve ndërkombëtare **1**

Pozicioni i investimeve ndërkombëtare sipas sektorëve **2**

Pozicioni i investimeve ndërkombëtare sipas instrumentave **2**

Burimet e ndryshimeve në pozicionin e investimeve **3**

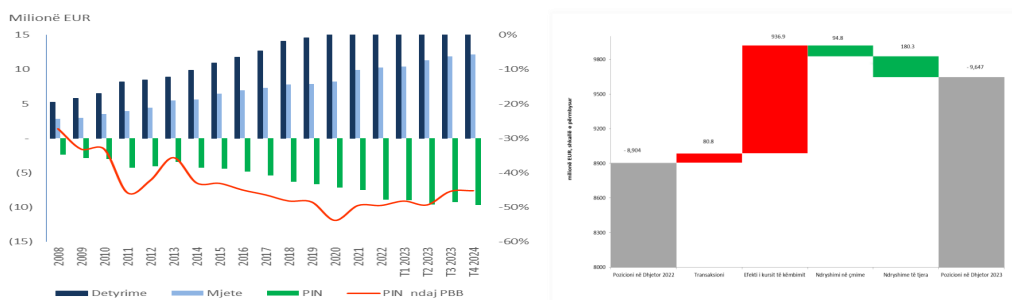
Shënime shpjeguese **4**

Kryesore:

- Niveli i zotërimeve të Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare në fund të vitit 2023 shënon 12,167 milionë euro;
- Zotërimet e Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare rezultojnë rreth 1,916 milionë euro më shumë referuar nivelit në fund të vitit 2022;
- Niveli i detyrimeve ndaj jorezidentëve u zgjerua me 2,659 milionë euro, dhe shënon 21,813 milionë euro;
- Detyrimet në formën e “Investimeve direkte” (kapitali dhe huadhënia ndër kompani) u zgjeruan me 2,245 milionë euro në nivelin 13,309 milionë euro;
- Efekti i përlogaritur i lëvizjeve në kursin e këmbimit diktoi zgjerimin e teprcës së mjeteve dhe detyrimeve të Shqipërisë të shprehura në monedhën evropiane,

Në fund të Dhjetorit 2023, niveli i zotërimeve të Shqipërisë jashtë dhe ai i detyrimeve ndaj jorezidentëve shënojnë përkatësisht 12,167 milionë euro dhe 21,813 milionë euro. Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare Neto (PINN), i përcaktuar si diferenca midis zotërimeve (mjeteve) të Shqipërisë jashtë vendit dhe detyrimeve ndaj jorezidentëve shënoi -9,647 milionë euro, duke reflektuar një zgjerim të pozicionit negativ prej 743 milionë euro krahasuar me fundin e Dhjetorit 2022 (Grafiku 1 në të majtë).

Zgjerimi në PIN u shkaktua kryesisht nga efekti i përlogaritur i lëvizjeve në kursin e këmbimit, i cili diktoi rritje të ndjeshme të mjeteve dhe detyrimeve të shprehura në monedhën evropiane (me ndikim neto në rreth -937 milionë euro). Në të njëjtën kohë edhe transaksioni rezultoi në efekt thellues të PINN me rreth -81 milionë euro. Nga ana tjetër, ndryshimet e tjera dhe ndryshimet nga çmimi rezultuan në flukse neto pozitive me efekt në ngushtim të pozicionit negativ, përkatësisht në rreth +180 milionë euro dhe +95 milionë euro.

Grafik1: Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare

Për informacione më të hollësishme lidhur me ecurinë e transaksioneve referojuni Njoftimit Statistikor të Bilancit të Pagesave. Gjatë vitit 2023, zhvillimet kryesore në llogarinë financiare të cilat ndikuan në zgjerimin e pozicionit neto negativ të PINN, reflektojnë kryesisht (i) zgjerimin e detyrimeve neto në formën e investimeve direkte; dhe (ii) zgjerimin e detyrimeve neto në formën e investimeve të tjera. Nga ana tjetër, mjetet e rezervës dhe investimet e portofolit rezultuan në zgjerim të pozicionit pozitiv duke ndikuar në kahun ngushtues të PINN.

Në ecurinë e teprcës së PINN, efekti neto i përlogaritur i zhvlerësimit të monedhës evropiane kundrejt monedhave përbërëse të emërimit të detyrimeve dhe zotërimeve të Shqipërisë ndaj botës, ndikoi në zgjerimin sëbashku si të detyrimeve ashtu edhe të zotërimeve. Sa i takon ndryshimeve në çmime të instrumentave financiare, ato i atribuohen kryesisht, ndryshimeve në çmimin e arit dhe ndryshimeve në çmimin e letrave me vlerë të borxhit - investimet e portofolit, në krahun e mjeteve.

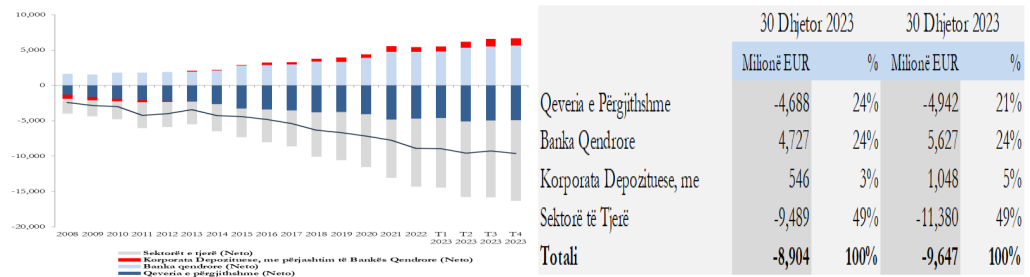
	Milionë EUR	
	Mjete	Detyrime
Investime direkte	1,911	13,309
Investime portofoli	2,468	1,681
Investime të tjera	1,941	6,823
Mjetet e rezervës	5,847	
Totali	12,167	21,813

Tabela 1: Mjetet dhe detyrimet sipas instrumenteve

¹ Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare është një pasqyrë statistikore që tregon vlerën dhe përbërjen e stokut të mjeteve dhe detyrimeve financiare të rezidentëve të një ekonomie me jorezidentët e një ekonomie tjetër, në një moment të dhënë në kohë.

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE SIPAS SEKTORËVE

Ecuria e PINN sipas sektorëve institucionalë (Grafiku 2 dhe Tabela 2) vëren zgjerim në terma vjetorë të balancës pozitive të Bankës Qendrore (Autoriteti Monetar), pasqyruar në rritje të mjeteve të rezervës. Në të njëjtën kohë, Qeveria e Përgjithshme zgjeroi pozicionin debitor në -4,942 milionë euro kryesisht për rezultat të rritjes së ekspozimit në “letra me vlerë të borxhit”, në reflektim të emetimit të eurobondit. Gjithashtu, Sektorët e tjerë zgjeruan pozicionin debitor me 20% në nivelin -11,380 milionë euro, në reflektim të zgjerimit të detyrimeve në investime direkte dhe investimeve të tjera. Korporatat depozituese kanë zgjeruar balancën pozitive, kryesisht pasojë e zgjerimit të zotërimeve në “letra me vlerë të borxhit” të emetuara nga jorezidentët.

Grafik 2: Struktura e PIN

Tabela 2: PIN sipas sektorëve

POZICIONI I INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE SIPAS INSTRUMENTEVE

Bankat zgjeruan zotërimet e tyre në formën e letrave me vlerë të borxhit të emetuara nga jorezidentët

Analiza e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare në lidhje me instrumentet përfaqësues në zotërimet (mjetet) e Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare, verën se struktura vijon thujtë e njëjtë me atë të një viti më parë (Grafiku 3). Mjetet e rezervës mbizotëruan më tej, me rreth 48% të totalit, të ndjekur nga investimet e portofolit me rreth 20% të totalit të mjeteve. Investimet e tjera dhe investimet direkte përfaqësojnë respektivisht 16% të totalit.

Rezerva Ndërkombëtare e Shqipërisë (mjetet e rezervës) vijon të jetë komponenti kryesor i zotërimeve. Gjatë vitit 2023, mjetet e rezervës u rritën me rreth 895 milionë euro dhe në fund të dhjetorit 2023 shënuan 5,847 milionë euro. Ky nivel është i mjaftueshëm për mbulimin e 7.3 muaj importe mesatare në mallra dhe shërbime dhe rreth 516% të borxhit të jashtëm afatshkurtër.

Investimet e portofolit u zgjeruan me 737 milionë euro në nivelin 2,468 milionë euro. Në masën 97% ato përfaqësohen nga zotërimet e sektorit të Korporatave depozituese (bankat) në tituj të borxhit të jorezidentëve. Bankat zgjeruan zotërimet e tyre në formën e letrave me vlerë të borxhit të emetuara nga jorezidentët.

Investimet e tjera ranë me 40 milionë euro dhe në fund të dhjetorit 2023 shënojnë 1,941 milionë euro. Kjo ecuri reflekton kryesisht zvogëlimin e tepriçës së investimit në “monedha dhe depozita” të zotëruara nga bankat. Rreth 67% e vlerës së investimeve të tjera përfaqësohet nga “monedha dhe depozita” dhe pjesa tjetër kryesisht nga “hua” akorduar njësive jorezidente.

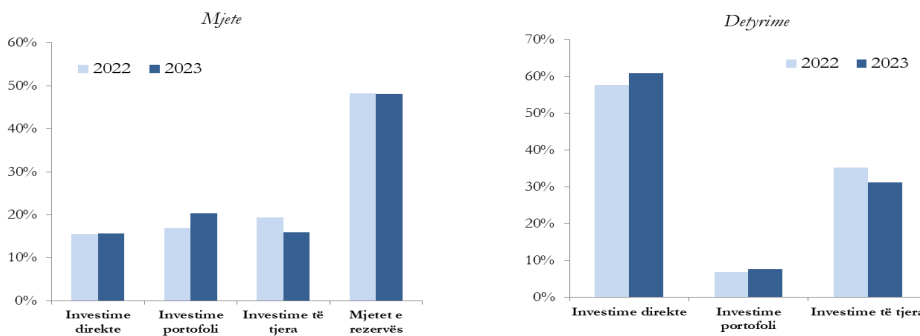
Në anën e detyrimeve, instrumentet përcaktues vijojnë investimet direkte dhe investimet e tjera, me respektivisht 61% dhe 31% të totalit.

Në fund të vitit 2023, teprica e detyrimeve në formën e investimeve direkte shënon 13,309 milionë euro nga 11,064 milionë euro në fund të vitit 2022. Transaksioni në drejtim të zgjerimit të kapitalit ishte pozitiv me rreth 2,281 milionë euro, ndërkohë detyrimet borxh- krijuese brenda kategorisë së investimit direkt - marrëdhëniet e borxhit mes kompanive të lidhura në një marrëdhënie investimi direkt - janë ngushtuar me 36 milionë euro.

Detyrimet në formën e investimeve të tjera u zgjeruan me 53 milionë euro në nivelin 6,823 milionë euro, Rritja e tepricave në “monedha dhe depozita” të Korporatave depozituese është kompensuar pjesërisht nga rënia e detyrimeve në “hua” në vijim të shlyerjeve të Qeverisë së Përgjithshme. Në masën 51%, investimet e tjera përfaqësohen nga “hua” të marra nga Qeveria e Përgjithshme.

Sa i takon “investimeve të portofolit”, gjatë vitit është zgjeruar ekspozimi me jashtë në këtë instrument i prezantuar në masë të madhe përmes letrave me vlerë të borxhit afatgjatë të Qeverisë së Përgjithshme (në masën 85%). Niveli më i lartë ndër vite u shënua në tremujorin e dytë 2023, në reflektim të emetimit të eurobondit. Gjatë tremujorit të katërt, Qeveria e Përgjithshme uli ekspozimin me jashtë në letrave me vlerë të borxhit - me rreth 142 milionë euro, përmes blerjes mbrapsht të borxhit ekzistues.

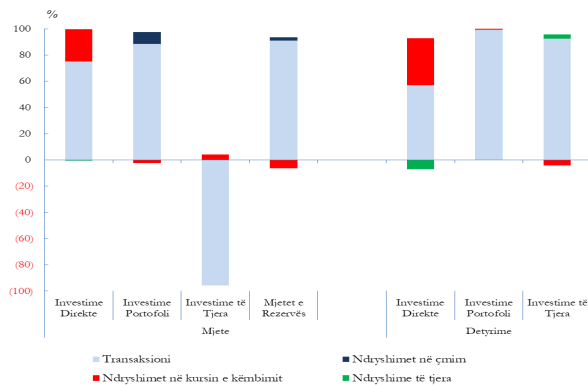

Grafik 3: Struktura e mjeteve dhe detyrimeve

BURIMET E NDRYSHIMEVE NË POZICIONIN E INVESTIMEVE NDËRKOMBËTARE

Analizuar sëbashku, Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare dhe Bilanci i Pagesave, referuar marrëdhënies stok dhe fluks për instrumentet financiare gjatë periudhës 31 dhjetor 2022 – 31 dhjetor 2023, vërehet se transaksioni ka ndikuar pozitivisht në ecurinë e stokut si në mjete dhe detyrime, përveç investimeve të tjera në mjete që ka ndikuar negativisht në ecurinë e stokut. Në të njëjtën kohë, kursi i këmbimit ka qenë pozitiv në investimet direkte dhe investimet e tjera në mjete, si dhe në investimet direkte dhe investimeve e portofolit në detyrime.

Grafiku në vijim shfaq kontributin e elementëve kryesorë, me ndikim në diferencën midis dy pozicioneve (referuar nivelit në ditën e fundit të muajit dhjetor 2022 ndaj atij të ditës së fundit të dhjetor 2023), në nivel të agreguar për çdo formë investimi, — duke identifikuar efektin e rrjedhur nga transaksioni (fluksi i paraqitur në bilancin e pagesave); efektin nga ndryshimi në kursin e këmbimit të valutave përbërëse dhe ndryshimet në çmime të instrumenteve, si dhe efektin në stok të ndryshimeve të tjera.

Grafik 4: Burimet e ndryshimeve në zërat kryesorë të mjeteve dhe detyrimeve të PIN (31 dhjetor 2022 – 31 dhjetor 2023)

Efekti i përlogaritur i lëvizjeve në kursin e këmbimit diktoi zgjerimin e tepricës së mjeteve dhe detyrimeve të Shqipërisë të shprehura në monedhën evropiane

SHËNIME SHPJEGUESE

Hyrje	Statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare paraqesin gjendjen e stokut të fundit të periudhës të pretendimeve dhe detyrimeve të huaja financiare të ekonomisë shqiptare. Të dhënat janë kompiluar në bazë neto, d.m.th ato iu përkasin zotërimeve të rezidentëve të Shqipërisë në mjete të huaja dhe zotërimeve të jorezidentëve në mjete në Shqipëri. Ashtu si statistikat e Bilancit të Pagesave dhe statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare bëjnë dallimin ndërmjet investimeve direkte, investimeve të portofolit, derivativëve financiarë, investimeve të tjera dhe mjeteve të rezervës. Si e tillë, tabela e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare identifikon ata elementë të bilancit të agreguar të Shqipërisë që tregojnë pretendimet dhe detyrimet financiare të rezidentëve të Shqipërisë ndaj jo-rezidentëve. Shifrat prezantohen në mënyrë që të kenë qëndrueshmëri me formatet e prezantimit ndërkombëtar. Informacioni është i disponueshëm për Fondin Monetar Ndërkombëtar (http://www.imf.org/external/index.html).
Standarte Statistike Ndërkombëtare	Statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare në Shqipëri janë kompiluar në përputhje me manualin e Bilancit të Pagesave dhe Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare M6PB (2009), Guidën kompiluese sipas M6BP të Fondit Monetar Ndërkombëtar FMN, (2014) si dhe në Pozicionin e investimeve ndërkombëtare – një guidë për burimet e të dhënave të Fondit Monetar Ndërkombëtar, (2004). Ndjekja e këtyre standardeve siguron pajtueshmëri të të dhënave nga njëra anë dhe nga ana tjetër, konsistencë midis statistikave të borxhit, të Bilancit të Pagesave dhe Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare si dhe me Sistemin e Llogarive Kombëtare (SNA2008) dhe Sistemin e Llogarive Europiane (ESA2010). Të dhënat mbi pozicionin e investimeve ndërkombëtare janë një burim i rëndësishëm informacioni për zëra të caktuar të këtyre statistikave.)
Përkufizimi i Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare	<i>Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare</i> është një pasqyrë statistikore që tregon vlerën dhe përbërjen e stokut të mjeteve dhe detyrimeve financiare të rezidentëve të një ekonomie me jorezidentët e një ekonomie tjetër, në një moment të dhënë në kohë. Ky stok është rezultat i transaksioneve me jorezidentët të vlerësuar me vlerën korrente të tregut, kurseve përkatëse të këmbimit, ndryshimeve në çmim dhe faktorëve të tjerë (falje, riklasifikime, etj) në një moment të caktuar. Pozicioni neto i pozicionit të investimeve ndërkombëtare tregon diferencën ndërmjet pretendimeve dhe detyrimeve të një ekonomie ndaj jorezidentëve. Ai mund të jetë pozitiv ose negativ. Pozicioni neto bashkë me stokun e mjeteve jofinanciare përfaqëson pasurinë e një ekonomie.
Rezidenca	Termi <i>rezident</i> iu dedikohet (a) individëve, përfshirë dhe atyre me kombësi të huaj, që jetojnë në Shqipëri për të paktën një vit ashtu si dhe stafit të ambasadës shqiptare dhe stafit ushtarak të vendosur jashtë, (b) trupave qeveritare shqiptare të vendosura jashtë (ambasadave, konsullatave, etj), dhe (c) korporatave që kanë në Shqipëri qendrën e interesit ekonomik, përfshirë dhe degë të kompanive të huaja të regjistruara. Gjithashtu përfshihen edhe sipërmarrjet me pronësi të huaj të vendosura në Shqipëri dhe të angazhuara në aktivitete të shërbimeve financiare të tregtuara në arenën ndërkombëtare. <i>Jorezidentë</i> të një ekonomie përkufizohen njësitë institucionale që nuk janë rezidentë të asaj ekonomie.
Tipet e Instrumentave Financiarë të Rëndësishëm të Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare	a- <i>investimet direkte</i> sipas M6BP dhe përkufizimit standard të OECD-së (Botimi 4) përcaktohen si kategoria e investimeve ndërkombëtare të lidhura me një rezident në një ekonomi, i cili ka kontroll ose një shkallë të caktuar influence në manaxhimin e një ndërmarrjeje, e cila është rezidente në një ekonomi tjetër. Investimet direkte kërkojnë që investitori direkt duhet të ketë një pronësi 10 përqind ose më shumë të aksioneve të zakonshme ose të fuqisë votuese në manaxhimin e një ndërmarrjeje b- <i>investimet e portofolit</i> përfshijnë investimet në kapital dhe në tituj borxhi. Në ndryshim nga investimet direkte, investitori për investimet në kapital duhet të zotërojë më pak se 10 përqind të aksioneve dhe në këtë mënyrë ai nuk zotëron ndonjë fuqi efektive në manaxhim. c- <i>derivativët financiarë</i> iu referohen instrumenteve financiare që janë të lidhur me një tjetër instrument financiar ose mall dhe nëpërmjet të cilëve risqe specifike financiare mund të transferohen dhe tregtohen në tregjet financiare. d- <i>investimet e tjera</i> përfaqësojnë një kategori që përfshin të gjitha transaksionet financiare që nuk janë të përfshira tek investimet direkte, investimet e portofolit ose mjetet e rezervës.
Mbledhja e të dhënave	Burim informacioni për statistikat e Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare janë: Banka e Shqipërisë, Ministria e Financave, Organizata e Institucione të tjera Ndërkombëtare si dhe sistemi bankar pjesë e Sistemit të Unifikuar të Raportimit në Bankën e Shqipërisë.

Vlerësimi	Stoku i mjeteve dhe detyrimeve është regjistruar në vlerë tregu ose në vlerë nominale. Pozicioni i Investimeve Ndërkombëtare të Shqipërisë është kompiluar në lekë dhe publikohet në euro. Për stokun e mjeteve dhe detyrimeve në monedha të tjera, konvertimi bëhet me kursin zyrtar të këmbimit të datës së fundit të periudhës së raportimit. Efekti i ndryshimit të kurseve të këmbimit është përfshirë në vlerësimin e stokut të detyrimeve. Instrumentet përkatës përfshijnë dhe interesat e përlogaritur në vlerën e stokut të tyre.
Paraqitja e tabelës	Paraqitja e të dhënave të Pozicionit të Investimeve Ndërkombëtare së pari dallon instrumentet financiarë: <i>Instrumentet financiare:</i> kapitali, monedha dhe depozita, tituj borxhi, kredi tregtare (të pagueshme), detyrime të tjera borxhi, derivativë dhe alokimet në SDR. <i>Sektorët institucionalë:</i> * Autoriteti monetar (Bankë Qendrore) * Korporata depozituese me përjashtim të Bankës Qendrore * Qeveria e përgjithshme * Sektorët e tjerë Brenda sektorëve klasifikimet jepen sipas: <i>maturitetit - afat-shkurtër:</i> në rastet e një maturimi origjinal një vit ose më pak; <i>afat-gjatë:</i> për një maturim origjinal më shumë se një vit.

**DEPARTAMENTI I
STATISTIKAVE
FINANCIARE**

Selia Qendrore Nr. 1 e Bankës së Shqipërisë,
Sheshi "Skënderbej", Nr.1, Tiranë

Tel: + 355 4 241 93 01
+ 355 4 241 93 02
+ 355 4 241 93 03
+ 355 4 241 94 09
+ 355 4 241 94 10
+ 355 4 241 94 11

Fax: + 355 4 241 94 08
Email: statistics@bankofalbania.org

Shënime:

Banka e Shqipërisë rezervon të drejtën për të bërë rishikimin e statistikave të publikuara. Në rastin e rishikimeve që sjellin ndryshime të treguesve, Banka e Shqipërisë njuh përdoruesit me faktorët e rishikimit dhe ndikimin përkatës.

Gjatë periudhës kanë ndodhur ndryshime në stokun e pozicionit të investimeve ndërkombëtare si pasojë e rishikimeve.

Për më shumë informacion mbi të dhënat e stokut të pozicionit të investimeve ndërkombëtare referojuni linkut të mëposhtëm:

*[https://www.bankofalbania.org/Statistikat/Statistikat_e_Sektorit_te_Jashtem/
Pozicioni_i_Investimeve_Nderkombetare_PIN/](https://www.bankofalbania.org/Statistikat/Statistikat_e_Sektorit_te_Jashtem/Pozicioni_i_Investimeve_Nderkombetare_PIN/)*